

Ekonomski in pravni vidiki managementa

EVM – SM/MM

PRIMER 2006/2007

Izpit obsega dva sklopa: teoretična vprašanja in analitične naloge. Oba sklopa sta razčlenjena na dve vsebinski področji: mikroekonomika in makroekonomika. Teoretična vprašanja prinašajo 30 %, analitične naloge pa 70 %. Za pozitivno oceno potrebujete 60 %.

Izpit traja od 17⁰⁰ do 19⁰⁰

Ime in priimek: _____

Vpisna številka: _____

Koper, Škofja Loka, Nova Gorica in Celje, 2006/2007

I. Teoretična vprašanja (30 T)

Podanih je 15 trditev. Če menite, da je trditev pravilna na označeno mesto pripišite D, če menite, da trditev ni pravilna, pripišite N. Pravilno rešena naloga prinaša + 2 T, napačno rešena naloga pa – 2 T. Opomba: Če je končna vsota točk negativna se šteje, kot da je vsota zbranih točk enaka 0.

1. Funkcija individualnega povpraševanja po blagu je padajoča glede na tržno ceno zaradi učinka padajoče mejne produktivnosti. _____
2. S povečevanjem obsega potrošnje določene dobrine mejna koristnost te dobrine praviloma neprestano narašča. _____
3. Uvedba davkov, ki se ne prevalijo v tržno ceno praviloma zmanjšuje potrošnikov presežek. _____
4. Mejna stopnja ekonomske substitucije se pojavlja kot smerni koeficient pri funkciji premice enakih stroškov in pri funkciji premice proračunske omejitve. _____
5. Monopolist maksimira dobiček, če ponuja tisto količino blaga, kjer velja $MC=P$. _____
6. Če se količina denarja v obtoku poveča, potem se krivulja agregatne ponudbe pomakne levo in navzgor. _____

7. Izročilo ekonomike ponudbe trdi, da se z rastjo davčne stopnje povečuje gospodarska rast. _____
8. Za monopolistično konkurenco je značilno, da ponudbo na trgu oblikuje en sam ponudnik. _____
9. Investicijski multiplikator, ki je enak 1,5 odraža, da bo bruto domači proizvod porasel za 1,5%, če se investicije povečajo za 1%. _____
10. Davčni multiplikator ima pozitiven predznak. _____
11. Za ukrepe ekonomske politike je bolje, da ne vključujejo vgrajenih avtomatskih stabilizatorjev. _____
12. Denarni (monetarni) multiplikator je enak koeficientu obveznih rezerv. _____
13. Za višje denarne agregate je značilna višja likvidnost. _____
14. Glavni instrument fiskalne politike je določanje obveznih rezerv poslovnih bank. _____
15. Investicije so neodvisne od splošne klime v narodnem gospodarstvu, določene so samo z višino obrestne mere. _____

II. Analitične naloge – mikroekonomika (35 T)

1. Dana je naslednja matematična specifikacija kratkoročne proizvodne funkcije:

$TP = 4L^2 - \frac{3}{10}L^3$, kjer meri spremenljivka TP obseg proizvodnje, spremenljivka L pa

število delovnih ur.

- Koliko znaša obseg proizvodnje v primeru, da podjetje zasleduje cilj maksimalne povprečne produktivnosti?
 - Za koliko krat je največji dosegljiv obseg proizvodnje večji od tistega, ki je dosežen pri največji povprečni produktivnosti dela?
 - Izračunajte, koliko delovnih ur mora biti uresničenih, da podjetje doseže mejo, kjer je vrednost mejne produktivnosti enaka 0.
 - Pojasnite razliko med povprečno in mejno produktivnostjo dela.
-

2. Dana je naslednja matematična specifikacija funkcije celotnih stroškov za podjetje, ki deluje na trgu popolne konkurence: $TC = 80TP - 4TP^2 + \frac{1}{3}TP^3$, kjer meri spremenljivka

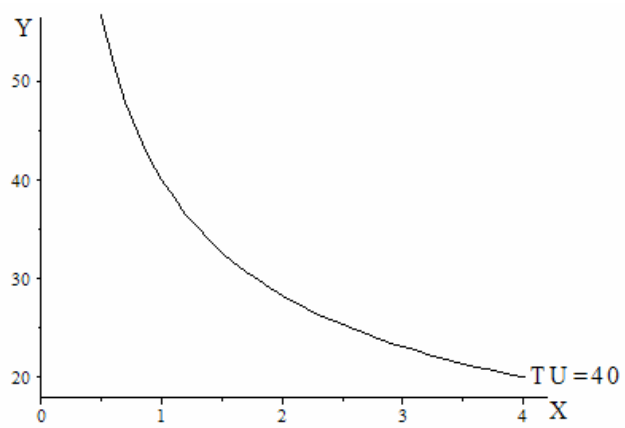
TC znesek celotnih stroškov v d.e., spremenljivka TP pa obseg proizvodnje v tonah.

- a) Določite tržno ceno in obseg ponudbe podjetja, če to ne ustvarja niti dobička niti izgube.
 - b) Zapišite matematično specifikacijo funkcije ponudbe za to podjetje.
 - c) Izračunajte vrednost mejnih stroškov pri obsegu proizvodnje 6 ton in pojasnite dobljeni rezultat.
 - d) Skicirajte teoretični potek grafov funkcij mejnih stroškov, povprečnih stroškov in povprečnih variabilnih stroškov (označite, kaj merimo na posameznih oseh koordinatnega sistema).
-

3. Obseg skupne koristnosti potrošnika, ki troši dve dobrini (X in Y) je enak 40, matematična specifikacija indiferenčne krivulje je pri tem naslednja:
 $Y\sqrt{X} - 40 = 0$, spremenljivki X in Y merita obseg potrošnje posamezne dobrine.

Grafično je potek indiferenčne krivulje prikazan na sliki na naslednji strani.

- a) Zapišite matematično specifikacijo premice potrošnikove proračunske omejitve, če vemo, da posameznik potroši 60 enot dobrine Y , če ne potroši nobene enote dobrine X , oziroma potroši 3 enote dobrine X , če ne potroši nobene enote dobrine Y .
 - b) Izračunajte vrednost smernega koeficienta premice proračunske omejitve, pojasnite kako ga imenujemo in kaj nam njegova vrednost pove.
 - c) Določite optimalno kombinacijo nakupov dobrin X in Y in rešitev ponazorite tudi grafično.
 - d) Izračunajte naklon indiferenčne krivulje v točki optimalne kombinacije nakupov obeh dobrin in pojasnite, kaj nam ta vrednost pove.
-

4. Dana je naslednja matematična specifikacija funkcije tržnega povpraševanja po določeni dobrini: $P = \beta_1 \cdot Q^{-\beta_2}$, kjer meri spremenljivka P raven tržne cene in spremenljivka Q obseg povpraševanja, β_1 in β_2 pa sta parametra funkcije tržnega povpraševanja.

- a) Pretvorite zgornjo funkcijo tako, da bo obseg povpraševanja izražen kot odvisna spremenljivka.
 - b) Izračunajte koeficient direktne cenovne elastičnosti povpraševanja in ga pojasnite, če je $\beta_2=4$.
 - c) Pojasnite razliko med naklonom in elastičnostjo funkcije povpraševanja.
-

III. Analitične naloge – makroekonomika in ekonomska politika (35 T)

1. Opišite in grafično ponazorite proces gospodarske rasti na temelju poglobljanja kapitala.

2. Predpostavimo, da so makroekonomski pogoji določenega narodnega gospodarstva podani z naslednjim sistemom enačb:

$$i = 15 - \frac{1}{2}M^D, \quad (1)$$

$$M^S = 8, \quad (2)$$

$$I = 200 - 4i, \quad (3)$$

$$Y = 1000 + \frac{3}{2}I. \quad (4)$$

Posamezne spremenljivke imajo naslednji pomen: i – obrestna mera, M^D – povpraševanje po denarju, M^S – ponudba denarja, I – investicije, Y – bruto domači proizvod.

- a) Izračunajte ravnotežni obseg povpraševanja po denarju.
 - b) Izračunajte ravnotežni obseg varčevanja v narodnem gospodarstvu.
 - c) Izračunajte ravnotežno vrednost bruto domačega proizvoda v narodnem gospodarstvu.
 - d) V skupnem koordinatnem sistemu narišite grafa funkcij (1) in (2).
 - e) Predpostavimo, da centralna banka poveča obseg ponudbe denarja za 10 odstotkov (glede na izhodiščno vrednost obsega ponudbe denarja – $M^S = 8$). Izračunajte spremembe vseh ključnih makroekonomskih kategorij (M^D , i , I , Y).
-

3. Dana je naslednja funkcija varčevanja: $S = -100 + \frac{3}{5}Y$, kjer je S obseg varčevanja in Y razpoložljivi dohodek.

- a) Izračunajte funkcijo osebne potrošnje.
 - b) Izračunajte za koliko d.e. se bo povečal BDP, če se osebna potrošnja poveča za 100 d.e.
 - c) Izračunajte vrednost davčnega multiplikatorja in ga pojasnite.
 - d) Izračunajte, za koliko d.e. se bo spremenil BDP, če država poveča znesek pobranih davkov za 50 d.e.
 - e) Izračunajte neto učinek povečanja osebne potrošnje in povečanja davkov na BDP.
-

4. Kratko opišite instrumente in cilje denarne politike (orodja, vmesni cilji, končni cilji).